

Večernik

Leto III. (X.), štev. 284

Maribor, četrtek 12. decembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Sokolnikov v Londonu

PRIHOD NOVEGA SOVJETSKEGA POSLANIKA V LONDON. — ŽELJE ANGLEŠKE JAVNOSTI, DA NE BI ŠEL PO POTIH PREDNIKA.

LONDON, 13. decembra. Včeraj je prišel semkaj novi sovjetski poslanik Sokolnikov, ki je izročil danes zunanemu ministru Hendersonu svoja akreditivna pisma. Angleški listi izražajo pri tej pri-

liki svoje prepričanje, da novi sovjetski poslanik ne bo sledil slabim vzgledom svojega prednika in storil vse, da postanejo odnosi med Veliko Britanijo in sovjetsko Rusijo čim bolj prijateljski.

Unifikacija kulture?

Novi zakon o narodnih šolah ima med drugimi tudi sledeče člene:

§ 156. Privatno inicijativno kulturno-prosvetnih ustanov, zlasti ljudska vseučilišča po deželi in v industrijskih centrih, bo ministrstvo prosvete podpiralo in si pridržuje pravico, da odobruje ustanavljanje takšnih organizacij, ter pravico nadzorstva.

§ 157. V sporazumu z ministrom vojske in mornarice, z ministrom trgovine in industrije ter z ministrom socialne politike in narodnega zdravja in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta bo minister prosvete predpisal uredbo, s katero se bodo odredili postopki in navodila za ujedinitvanje celokupne državne in privatne akcije na polju narodno-prosvetnega dela. Ta uredba bo obsegala vse državne in banovinske ustanove ter vsa privatna združenja (humana, prosvetna, patrijotska, pevška, viteška, profesionalna in strokovna), kojih delovanje je v kakršnikoli obliki vezano z narodno-prosvetnim delom. Tako s to uredbo kakor tudi z drugimi pripravnimi uredbami bo ministrstvo skrbelo, da bo akcija privatnih društev ter banovinskih ustanov v narodno-prosvetnem delu v skladu s stremljenjem državne oblasti in njunih ustanov, da se prepreči škodljivi paralelizem delovanja, da se odstranijo spori, kjer obstoje, ter da se ujedinijo ustanove z istimi cilji, kjerkoli je to potrebno in koristno.

Tako zakon! V zvezi s tem se kolportirajo govorice, da se namerava razpustiti vse dosedanje narodno-prosvetne organizacije ter ujediniti v nove enotne organizacije. Prav je in razveseljivo, da hoče država posvetiti naslednje večjo pažnjo narodno-prosvetnemu delu, ki je gotovo največje važnosti za našo splošno konsolidacijo, ki bo tem bolj napredovala, čim bolj se bo dvigala narodna izobrazba in prosveta, s tem pa tudi temeljnega pomena za naš gospodarski razvoj in napredek. Prav je torej, da hoče država posvečati posebno skrb delovanju prosvetnih ustanov, in s tega vidika je tudi popolnoma upravičeno, da vrši država nadzorstvo nad delovanjem teh ustanov. Umetno bi bilo, da se ustanovi velika centralna, vsedržavna zveza vseh kulturnih organizacij, matica, v katere okrilju bi morale biti vključene vse pokrajinske zveze, bodisi že obstoječe, bodisi one, ki se bodo še ustanovile iz razlogov potrebe.

Zdi se nam pa, da treba dobro premisliti, ali bi bilo prav tako umestno, da se narodno-prosvetno delo unificira tako, kakor so se unificirale telovadne organizacije in kakor se morebiti namerava unificirati tudi združne organizacije. Unifikacija organizacij za telesno vzgojo in združništva je po našem mnenju pravilna in možna, ker so temelji teh organizacij tako enotni, da ni nobenega razloga proti unifikaciji. Vse te organizacije slone na principih, ki nimajo zveze s kulturnimi principi in s svetovnim naziranjem posebnih članov naroda. Vse drugo

Orkan nad zapadno Evropo

NAD ATLANTIKOM DIVJAJO ŠE VEDNO SILNI VIHARJI, KI SO PRODRLI TUDI ŽE NAD CELINO.

PARIZ, 13. dec. Med severno in zapadno Evropo divjajo še vedno težki snežni viharji, ki brijejo tudi preko morske obale globoko v province. Morje je nenavadno razburkano. Včeraj se je ponesrečilo več manjših ladij. V bližini Bordeauxa je bil naplavljen velik čoln, pri čemer je utonilo 14 oseb. Pazniki dveh svetilnikov so že 14 dni odrezani od sveta. Radi pomankanja vode in živil so že popolnoma izčrpani in kličejo neprestano na pomoč. Vsi poizkusi, da bi se jim priskočilo na pomoč, so ostali brez

uspeha. Nad Strassbourgom in Nancyjem razsaja silen vihar, ki je razkril že več streh.

BERLIN, 13. decembra. Nad vso Nemčijo je razsajal včeraj divji vihar. Telefonske in brzojavne zveze so bile na več krajih težko poškodovane, isto tako tudi železniške proge.

DUNAJ, 13. decembra. Na železniški progi med Liesingom in Badenom je vihar porušil del progovnih naprav. Orkan je bil tako hud, da je prevračal avtomobile in ljudi.

Kraljeva krstna slava

BEOGRAD, 13. decembra. Kralj je danes v intimnem krogu praznoval svojo krstno slavo. Slavnostni kolač je prinesel dvorni župnik Marković.

Princ Carol se vrne v Rumunijo

BUKAREŠT, 13. decembra. Kakor poročajo listi, je baje rumunska vlada že dovolila bivšemu prestolonasledniku Karlu, da se lahko vrne v domovino, toda samo pod pogojem, da se vzdrži vsakega političnega delovanja.

Jugoslavija naj se ne boji

SOFIJA, 13. dec. Vsi bolgarski listi se obširno bavijo z obiskom ministrov Burova in Molova in naglašajo, da je italijanska pomoč Bolgarski na drugi haaški konferenci v vprašanju plačevanja reparacij že zagotovljena. »Mir« objavlja članek, v katerem opozarja jugoslovanske merodajne kroge, naj nikar ne gledajo na akcijo Burova in Molova z nezaupanjem. Njihovo potovanje da nikakor ni naperjeno proti Jugoslaviji, temveč ima samo namen,

osvoboditi Bolgarsko neznosnega bremenja. Da je Italija izpremenila svoje stališče, to je predvsem zasluga bolgarskega poslanika Vlkova v Rimu in italijanskega poslanika Piacentinija v Sofiji. Toda od tega dela ne bo nikdo imel škode, Bolgarska pa samo koristi.

Francoski dolgovi Ameriki

WASHINGTON, 13. decembra. Parlament je s 198 proti 100 glasovom odobril ameriško-francosko pogodbo. Ker je francoska zbornica ratificirala pogodbo že meseca julija, stopi takoj v veljavo.

Tittoni v agoniji

RIM, 13. decembra. Znanega italijanskega državnika Tittonija je zadela kap in je popolnoma ohromel. Zdravniki so radi njegove visoke starosti opustili vsako nado, da bi ga bilo mogoče ohraniti pri življenju in katastrofa lahko vsak čas nastopi.

Prometna katastrofa v Londonu

LONDON, 13. dec. V Enfieldu, severno od Londona, je neki avtobus

trčil v voz električne cestne železnice. Avtobus se je vsled silnega sunka prevrnil in se razbil. Pet oseb je obležalo takoj mrtvih, okrog 20 pa jih je bilo ranjenih.

Zahteve sultanovih vdov

Rodbina umrlega turškega sultana Abdula Hamida, ki ga je vrgla revolucija l. 1908, je po vzgledu drugih odstavljenih dinastij evropskih sklenila zahtevati odškodnino. Rodbina obstoji iz 7 vdov in nešteti sinov in hčer. Odškodnine pa ne zahtevajo od turške vlade, ampak od francoske, angleške in italijanske, ki imajo mandat nad imetjem sultana. Od turške vlade bi seveda nič ne dobile. — Zahteve rodbine znašajo lepo svoto 4 milijard dinarjev.

Iz meteorološke postaje v Slov. goricah.

November je bil letos skoro ves ovit v gosto meglo, posebno ob jutrih, da bi jo lahko — po mnenju Ptujčana — »rezal kakor špeh«. Savinčan bi si »butico« ob njej razbil, Ljubljčan pa bi klin v njo zabil in klobuk nanj obesil. Jokal pa se je z malimi presledki neprestano, ob tretjem koraku pa tako mrzlo zastokal (zadnji grom 3. nov.), kakor bi slutil, da ne bo mogel svojih obilnih solz kmalu ustaviti, katere so se mu ob sredini njegove poti spremenile v nežnokrile bele zvezdice. Natočil nam je svojih tugsolzi izročkov 1147 točk v 18 dneh. Najhujše je poznojesensko bolelost izpiral ob svojem godu. Dne 1. nov. je dal 290 točk padavin. Deloma pa so bile njegove solze tako gorke, da so še otroci bos prihajali v šolo (12. nov.). Le na dan 15. (slana in sneg), 20. in 28. (zmrznjeno) se je slادل prav do »listopada«. Lanski november je štel le sedem dežnih dni in natočil samo 535 točk mokrote, v letu 1927. pa je nakropil v desetih dneh 1198 točk, skoro kot letos. Zanimivo je, da je bil leta 1927. zadnji grom in prvi sneg v Slov. goricah dne 10. nov., leta 1928. zadnji grom z obilnim dežjem 1. oktobra in prvi sneg 16. decembra. Le 1929 glej zgoraj! —

Novo prodajalno z dežniki

otvori z jutrajšnim dnevom ga Mila Faval v Slomškovi ulici 12. Imela bo zalogo iz znane Prve jugoslov. tovarne dežnikov Jos. Vidmar, v Ljubljani. —

Družabni večer Glasbene Matice.

Iz gotovih razlogov je družabni večer Glasbene Matice v Mariboru preložen na poznejši čas. —

pa je s prosvetnimi organizacijami. Velik del teh organizacij sloni na temeljih raznolikih naziranj in pogledov na svet, raznolikih kulturnih vidikov, ki obstojajo ne samo pri nas, ampak po vsem svetu. Nemogoče je, spraviti izrazitega svobodomislega, ki se mu njegovo svetovno naziranje ne sme enostavno kratiti, ter izrazitega ultramontanca pod en klobuk. Nemogoče je, da bi bil človek, ki v svojem stremljenju po čim višji izomiki hoče čitati vse knjige, tudi one najbolj svobodomiselnega značaja, v prosvetni organizaciji, kjer bi se čitanje takšnih knjig smatralo za greh in zabranjevalo. Tudi je nemogoče, da bi se v takšnih unificiranih prosvetnih ustanovah mogla vršiti predavanja svobodno o vseh mogočih vprašanih ve-

de in znanosti, ki zanimajo sodobnega človeka, če so slučajno v nasprotju recimo z nauki ene ali druge cerkve. To bi pomenilo zastoj v razvoju znanstva, to bi pomenilo kastracijo svobodnega kulturnega udejstvovanja.

Vrgli smo samo nekaj misli iz velikega kompleksa pomislekov proti takšni unifikaciji, kakor si jo zanišljajo nekateri na podlagi gorl citiranih določb novega šolskega zakona. Toda že te dajo misliti in je dovolj razloga za resno in stvarno premišljanje o tem vprašanju. Kultura in vse panoge in vsi činitelji njenega udejstvovanja se po našem trdnem prepričanju ne dajo unificirati kakor je to mogoče s telesno vzgojo, združnim gospodarstvom itd. Z ozirom na naše specifično sloven-

ske prilike pa bi bilo pripomniti še sledeče: baš v plemenitem medsebojnem tekmovanju v narodno-prosvetnem delu vidimo glavni in temeljni predpogoji za resnični vsestranski kulturni razmah. Vkljub mnogoštevilnosti in raznolikosti naših kulturnih organizacij ni bilo med njimi nobenih resnih nasprotij, ampak nasprotno vidimo, da n. pr. mariborska Zveza kulturnih društev in mariborska Prosvetna zveza delata sporazumno, ne v medsebojni borbi, da vidimo celo to, da ste v raznih slučajih s skupnimi silami ustanovili zlasti ob meji ljudske knjižnice kot važne postojanke za vzgajanje narodne in državne zavesti in povzdigo kulture. Princip plemenite medsebojne tekme mora v interesu narodne prosvete ostati neokrnjen in nedotaknjen.

Novi šolski zakon in roditelji

NAJLEPŠI SPOMENIK SEDANJE VLADE. — ZMAGA »DELOVNE ŠOLE«. — VAŽNE ODLOČITVE PREPUŠČENE STARŠEM — POUK VERONAUKA. — TESNO SODELOVANJE ŠOLE IN DOMA. — RODITELJSKI SESTANKI OBVEZNI.

Novi osnovnošolski zakon spada brez dvoma med najlepše spomenike, ki si jih je s svojim delom postavila sedanja vlada. Ljubljansko »Jutro« bi pač ne moglo bolje označiti dogodka, ki Jugoslavijo po dolgih 11 letih postavlja v vrsto onih kulturnih držav, ki so vzgojo mladine postavile med važne interese državne uprave.

Res je sicer, da novi zakon občine znatno obremenjuje, vendar bo vsak trezno misleč državljani moral uvideti, da denar, žrtvovan za vzgojo mladine, nikdar ni izgubljen. V pogledu modernih vzgojnih načel je zakon na stopnji, ki prekaša mnoge srednje-evropske države. Saj zakon postavlja tudi pouk pred nova dejstva, ko v § 44. predpisuje s koncentracijsko metodo in vpoštevanjem otroške aktivnosti — delovno ali aktivno šolo, za katero se je slovensko učiteljstvo borilo že več let.

Tudi lajik, ki opazuje preokret zgolj z roditelskega stališča, mora uvideti, da je z novim zakonom marsikaj postavljeno na sodobnim potrebam ustrežujočo podlago. »Večernik« je že opetovano opozarjal širšo javnost na pereče vzgojne probleme, povdarjal je pomen tesnejših stikov šole in doma. Z novim zakonom je beseda — meso postala. Zato bodo oni številni roditelji — pristaši tesnega sodelovanja šole in doma mogli z zadovoljenjem pozdraviti novi osnovnošolski zakon, s katerim je bila obvarovana celo (navidez »najdelikatnejša«) pravica do odločanja, ali naj verouk poučuje duhovnik ali učitelj. Ni pa še s pravilnikom podpisano, kako se bodo te odločitve vršile.

V § 13. je dana roditeljem pravica, da v mestih in industrijskih krajih zahtevajo ustanovitve otroških vrtcev.

Ni pa dana staršem pravica odločitve za vstop v manjšinske šole, kar je z nacionalnega stališča popolnoma pravilno. Ker govori zakon o drugem »materinskem jeziku« otrokovem, bo treba ta jezik uradno ugotoviti, ker deca »državnega materinskega jezika« mora breziz-

jemno obiskovati šolo z državnim jezikom. Zlorabe teh določb bodo tudi v bodoče nemogoče.

Zelo važna za roditele je določba, da se smejo v šolo vpisati le oni otroci, ki v dotičnem koledarskem letu dopolnijo sedem o leto. Le telesno in duševno nepoprečni šestletniki smejo biti sprejeti v 1. razred.

Zakon določa tudi stalno zdravniško nadzorstvo, zato so starši lahko tudi v tem oziru brez skrbi. Nov je predpis o šolskem obisku, kjer so drakonične kazni zelo umerjene. Že § 2. dopušča, da se staršem, ki se ne brigajo za otroka, isti odvzame. To se zgodi tudi v slučaju boleznih ali smrti, ko otrok preide v državno skrbstvo.

Med učiteljevimi dolžnostmi najdemo v § 78. tudi določbo, da učitelji sodelujejo v roditelskih društvih, ki se sestajajo v svrhu pretresanja vzgojnih vprašanj. Ker so taki roditelski sestanki v §§ 150.—151. predvideni, je tesno sodelovanje šole in doma stopijo v štadij uresničenja. Tu di naloga domačih učiteljskih svetov je, da prireajo roditelske večere (§ 145.), pri tem pa morajo tudi pomagati krajevnim šolskim odborom (§ 127.); ti morajo med drugimi imeti pet odbornikov, ki imajo otroke v šoli, torej — starši (§ 123). Ker je šola razdeljena v nižjo 4razredno osnovno šolo in višjo narodno šolo (§ 7.), ki mora odgovarjati krajevnim potrebam, ima krajevni šolski odbor pravico, da stavlja oblasti predloge glede pouka in olajšav (§§ 11., 12., 127.)

Že površen pregled teh — za starše važnih — določb kaže, da so se avtorji zakona zavedali visoke vrednosti roditelskega sodelovanja.

Starši bodo vedno in povsod radi pomagali s svojimi izkušnjami, posebno pa z intimnim poznavanjem svojih otrok. S tem bodo doprinesli mnogo k uspehu nove šole, ki podira danes z novim zakonom zid med učilnicami in domom. —n.

vsekakor storili veliko bolje, ko bi se pri vodstvu ljubljanskega gledališča zavzeli za to, da bi šlo mariborskemu na roko vsaj v starih, ki bi bile drugod same ob sebi umevne. V mislih imamo tu izposojanje kostimov in sličnih pripomočkov. Koliko bi naše gledališče lahko prištedilo na nepotrebnih izdatkih, ako bi n. pr. dobilo iz Ljubljane na posodo samo kostime za Klabundov »Krog s kredo«. Ako se bo Ljubljana v polni meri zavedala svoje bratske dolžnosti, bodo vrh tega v Mariboru mogoče tudi vpriporitve takih del, ki se sedaj radi previsokih nabavnih stroškov za opremo ne morejo sprejeti na repertoar.

Prizadeti krogi naj torej tu zastavijo svoje sile, obstoj in razvoj našega gledališča pa naj prepuste Mariboru, ki je v desetih letih več ko dovolj pokazal, da mu je gledališče neobhodno potrebno in da brez njega ne bi bil več to, kar je.

Kdo priredi božični bazar to nedeljo v Unionu?

Podporno društvo za revne učence v Mariboru in Podmladek Rdečega križa s pomočjo tukajšnjih osnovnih in meščanskih šol. Pri koncertu sodeluje mladinski orkester pod vodstvom strok. učitelja g. Šušteršiča s šestimi točkami. Na spored so nadalje: E. Adamič: »Jezdec«, »Ah zvonijo«, »Pri polžu« in »Posmehulja ne umiti deklici«, poje zbor dekliške meščanske šole. Trije samospevi za bariton: Premrl »Sveti večer«, Adamič »Pri studenci« in O. Dev: »So pa rožice v gartelu zalovale«; mešani četverošpevi: Volarič »Gospodov dan«, Foerster »Kiti-ca« in Dr. B. Ipavc »Lahko noč«. Slednji rajalni nastop: Ples metuljčkov. Pričetek koncerta ob 5. popoldne. Pogrnjene mize, Bufet. Sedež s čajem 10 Din. Stojišče 3 Din. Dvorana kurjena. K prireditvi iskreno vabi vse prijatelje mladine odbor. — Predprodaja vstopnic pri Brišnik in Höfer. (Miza po 6 sedežev). —

Mariborski in dnevni drobiž

Našim naročnikom!

Naročnike, ki so z naročnino na dolgu še za nazaj, opozarjamo, da smo jim poslali izpolnjene položnice. Prosimo jih, da takoj poravnajo naročnino do konca leta. V nasprotnem slučaju bomo žalibog primorani list s 1. januarjem 1930 ustaviti.

Mariborski občinski svet

je sklican za četrtek, 19. t. m. na redno javno sejo. Na dnevnem redu so poročila predsedstva in proračunske razprava.

Usoda bivših oblastnih denarnih zavodov.

Ker so z zakonito odredbo prešle vse pravice in obveznosti ljubljanske in mariborske oblastne samouprave na dravsko banovino, sta tudi Kranjska hranilnica v Ljubljani in oblastna hranilnica mariborske oblasti v Mariboru s podružnico v Celju postali last dravske banovine in jamči banovina za vse vloge in obveznosti teh denarnih zavodov, kakor sta poprej jamčili oblastni samoupravi. Zavoda poslujeta do nadaljne odločbe na podlagi njihovih odredb kot samostojna zavoda še nadalje. Funkcije, ki sta jih opravljali bivši oblastni skupščini in oblastna odbora, izvršuje odslej ban dravske banovine oziroma njegov pomočnik.

Prispevek za drva mestnim ubožcem.

Prispevek za drva mestnim ubožcem po Din 75 se nakazujejo ob uradnih urah v mestnem socialno-političnem uradu, Rotovski trg št. 9, kjer se naj zgledajo mestni ubožci, ki niso oskrbovani v zavodih, s svojimi izkaznicami. —

Trgovine dne 17. decembra zaprte.

Trgovski gremij v Mariboru opozarja trgovstvo, da morajo biti trgovine po ministrski uredbi o delavnem času na rojstini dan Nj. Vel. kralja dne 17. decembra ves dan zaprte.

Cesta Maribor—Sv. Lenart

Je letos s svojimi popravilnimi in gradbenimi deli prav zgodaj prešla v zimsko spanje. V septembru in deloma v oktobru so kljub pogostemu deževanju pridno privražali gramoz in so tako z valjarjem cesto popravili skoraj do Sv. Marjete ob Pesnici, seve z izjemno presekov. Ko pa se je pričel mesec november s svojimi lepimi dnevi, ki še trajajo dalje, je valjanje ceste ponehalo ter se do danes še ni nadaljevalo. Če bi se delo ne prekinilo, ampak v prvotnem tempu nadaljevalo, bi bila cesta danes že do vasi Ložane gotova. Dne 12. t. m. pa smo videli, da so cestni valjar po skoro poldrugomesečnem prestanku dela celo prepeljali nazaj — menda v Maribor. Ob cestnih robovih, pa čakajo rešitve dolgo naloženi kupi kamenja, ki bodo pri prvem večjem zapadu snega velika ovira prometa! In kako naj se potem tu vleče n. pr. snežni plug? Merodajni oblasti bomo prav hvaležni, če tozadevno nekaj ukrene. —

Zopet nov sneg na Pohorju.

»Kadar v naši dolini deži, na naši planini sneži!« je postalo v Mariboru že pravilo. Sinoči je nebo poslalo na Pohorje novo pošiljko svežega snega v veliko veselje zimskih športnikov. Zaenkrat se mi »dolararji« zadovoljujemo z zasledovanjem snežnih znamenj v pratiki, ki nam kaže že par dni »sneg«. Pratika nas za sedaj pozitivno »tolazi«, da mora prvi sneg pasti najpozneje do 18. t. m. Bomo videli! —

Mesarska godba.

Naknadno se nam poroča, da je vodja in ustanovitelj mesarske godbe, ki je bila nedavno ustanovljena v Mariboru, gosp. Martin Filipič in ne g. Polegeg, kakor je bilo pomotoma javljeno. Instruktor godbe pa je po dovoljenju vojaške oblasti narednik g. Fran Sadek. —

Živinski sejem v Mariboru.

Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 21 konjev, 15 bikov, 160 volov, 553 krav in 10 telet, skupno 759 komadov, prodanih pa je bilo 349 komadov, od teh 84 v Avstrijo, 12 za Italijo. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 9.25—9.50, poldebili 8.50—9, plemenski 8—8.25, biki za klanje 7.25—9, debele klavne krave 7.50—8.50, plemenske 5—6, krave za klobase 4—4.75, molzne 7—9, breje 7—9, mlada živina 7—9.50, teleta 12 Din. —

Za jesen in zimo KARO čevlji.

VI.

Mariborski petkovi trgi

so najmanj toliko zanimivi kakor drugi tržni dnevi. Ob petkih se namreč močno decimirajo mesarske stojnice. Le kakih 10 izmed običajnih dnevnih 36 jih stoji. Zato je več povpraševanja po dalmatinskih ribah vseh vrst. V tej trgovini je velika konkurenca. Veselijo se pa tudi prodajalke gob, kisle repe in zelja. Gob snežink v izobilju in po ceni. Suhi »jurji« ali globanje po Din 2; kislja repa je notirala Din 2 kilogram, a zelje Din 3. Tudi drugega sočivja je bilo v izobilju. —

Novice iz Ptuj.

Danes, 13. t. m. ob 18. uri ima naš občinski odbor svojo XI. redno sejo. Med drugim se bo obravnavalo vprašanje odnošajev meščanske šole napram šolskim sestram, ki jih favorizira g. župan proti meščanski šoli, dalje vprašanje oddaje sedanjih prostorov Mestne hranilnice v magistratni hiši i. t. d.

Živinski in kramarski sejm, ki bi se imel vršiti redoma dne 17. t. m., je zaradi praznovanja rojstnega dne Nj. V. kralja preložen na sredo 18. t. m. in se bo vršil skupno s svinjskim sejmom.

Naš mestni stražnik, g. Franc Marinc, praznuje te dni redok jubilej 40-letnice svojega službovanja pri mestni občini. Občina mu bo ob tej priliki naklonila izredno podporo. Vedno koncilijantnemu možu tudi mi ob tem jubileju čestitamo! —

Pragersko.

Iz povojnega mrtvila je prešel naš kraj v živahno gradbeno delavnost. Letos so bile zgrajene sledeče stavbe: hiša železničarja Lončariča, enonadstropni trafikanta Repnika in posestnika Potočnika, staro kavarno je pa preuredil kolo-dvorski restavratv v elegantno moderno prenočišče z 10 tujskimi sobami. V gradnji so še vila trgovca Vezjaka, hiša poštnega upravn. Fludernika in motorna žaga trgovca Riegler-ja. Nadalje je prodanih tik kolodvora 7 gradbenih parcel, ki se prično pozidavati takoj spomladi. — Razvoju kraja primerno je bilo skrbeti tudi za ceste. Pričelo se je z nasipavanjem cest, kar je bilo že nujno potrebno. Istotako bo treba izpopolniti tudi omrežje javne razsvetljave, osobito na ulici proti Lavam, ker teče tam 1 m globok vodni kanal brez ograje. Poštni službenec g. Pogorelec je premeščen v Maribor. Njegovo stanovanje, urejeno za trgovino, bi prišlo prav eventuelno kakemu trgovcu.

Višek električne mizerije.

Glede pritožbe iz Studencev, priobčene v »Večerniku« dne 12. t. m., nam sporoča falska elektrarna, da spada opravljanje omrežja v Studencih v delokrog mestnega električnega podjetja. Če bi bil defekt v Studencih odvisen od Fale, tedaj bi bilo brez toka tudi mesto, ne pa samo Studenci. Kar pa se tiče trditve, da je tok odklopljen vsako nedeljo od 8. do 14. ure, pripominja falska elektrarna, da se dogaja to le v onih redkih slučajih, ko so popravila v istini neobhodno potrebna. —

Tretji v družbi tihotapcev na varnem.

Včeraj ponoči je opazil stražnik na Koroski cesti kolesarja na nerazsvetljenem kolesu. Pri sebi je imel sumljiv omot. Možakar je moral s kolesa in se je izkazalo, da je imel v omotu skrit saharin. Razen tega je stražnik zaplenil več vžigalnikov in kresilnih kamnov, ki so jih ob priliki telesne preiskave našli pri kolesarju. Ker ni izključeno, da tudi kolo ni njegovo, ostane do ugotovitve lastništva kolo pri policiji. Pri carinarnici se za aretiranca zelo zanimajo, ker je znan kot profesionalen tihotapec. —

Današnji številki našega lista

priložen je katalog dobro znanih čevljev »Humanik«, na kar opozarjamo naše čitatele. —

Trgovski pevski zbor

priredi v soboto dne 14. t. m. zvečer v mali dvorani Narodnega doma družabni večer z zabavnim programom, na katerem se vabijo vsi trgovci in prijatelji. Vstop prost. —

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 15. decembra ob 17. uri »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Dijaška predstava. Dijaške cene.

Sobota, 14. decembra ob 20. uri »Velika abeceda«. Kuponi.

Nedelja, 15. decembra ob 15. uri »Župan Stilmundski«. Kmečka predstava. Globoko znižane cene. — Ob 20. »Wormski orožar«. Znižane cene. Kuponi.

Ptujsko gledališče.

V sredo, 18. t. m. se poje v ptujskem gledališču znamenita in velezabavna Lortzingova komična opera »Wormski orožar«. Abonenti ne doplačajo ničesar, za ostale obiskovalce gledališča veljajo za 50% povišane operne cene. Priglasitveni rok se podaljša do ponedeljka, 16. t. m.

Naše gledališče in nova upravna razdelitev države

V zadnjem času se zopet lansirajo vesti, da bo mariborsko gledališče radi nove upravne razdelitve države ukinjeno in da bo dravska banovina obdržala samo gledališče v Ljubljani, ki naj bi prirejalo stalna gostovanja v našem mestu, v Celju in Ptuj. V koliko odgovarjajo te vesti resnici, seveda še ni mogoče kontrolirati in dognati. Toda stališče naše javnosti je ostalo prekoslej neizpremenjeno. Mnenja smo, da je složno in napredek ustvarjajoče sožitje mogoče samo tedaj, ako ostane Mariboru vsaj to, kar si je sam z velikim trudom in naporom ustvaril in ako bo Ljubljana tretirala predvsem naše kulturne institucije in ne naposled tudi naše gledališče tako, kakor svoje lastne. Kar se tiče sedanjih odgovornih činiteljev, smo o tem tudi prepričani in jim v polni meri zaupamo; upamo tudi, da ne bodo nasledili spletkam gotovih krogov. Ti krogi bi za razvoj slovenske kulture in odrske umetnosti

Tajnosti Kremla

V PODZEMLJU SKRITI OGROMNI ZAKLADI IN DRAGOCENA KNJIŽNICA
CARJA IVANA GROZNEGA?

Že mnogo stoletij je med ruskim narodom razširjena pripovedka o neizmernih bogastvih, ki jih skriva moskovski Kreml v svojem podzemlju. Pripovedka pravi, da je v podzemlju te palače skritega mnogo zlata, srebra, dragega kamenja, slik in drugih dragocenosti, ki jih je car Ivan Grozni dal skriti obenem s svojo bajeslovno knjižnico. Mnogi ne verujejo, vendar pa je mnogo razlogov za domnevo, da so v podzemskih hodnikih Kremla skriti predmeti, ki imajo predvsem zgodovinsko vrednost. Sovjetska vlada je poverila ruskega arheologa, profesorja Ig. Steleckega, z nalogo, da preišče podzemne hodnike Kremla in poskusi razjasniti njihove tajnosti.

Kreml stoji na levi strani reke Moskve. Nekoč je bil obdan od vode. L. 1157 je bil utrjen z lesenimi zgradbami, nakar so bile zgrajene carske palače. Tristo let pozneje, za vlade cara Ivana III., je bila trdnjava obnovljena, v l. 1479 pa je bila dogotovljena zgodovinska katedrala, ki jo je zgradil Fioravanti v napol tatarskem, napol bizantskem slogu. A prišlo je nemirna doba; Tataři so udarili ponovno na kremisko trdnjavo, tudi posamezni bojarji so skušali vznemirjati carja-gospodarja. Položaj je bil v tej dobi tako nesiguren, da je car Ivan III. odredil, naj se v podzemlju Kremla uredi skrišališče, kamor je spravil svoj bogastvo. Nikdo razum carja ni vedel, kje je skrivališče, ker so bili vsi, ki so na zgradbi delali, pozneje umorjeni. Trdi se, da je bil tudi graditelj katedrale oslepljen. S tem je bila tajnost Kremla zapečatena. Glasom kronike iz l. 1700 se pride skozi vrata, nazvana Tajnik, v obsežne podzemne hodnike in so-

be. Decembra 1724 je — kakor trdi ruski zgodovinar Saveljin — zvonar cerkve Sv. Ivana, Osipov, razglasil, da je v podzemlju Kremla več zaloga zlata, srebra in drugega kamenja. Osipovu je bilo dovoljeno iskati zaklade in dodeljenih mu je bilo nekaj vojakov. Vendar se mu ni poskušal razjasniti tajnost Kremla. Trdi se, da so l. 1812 Napoleonovi vojaki poskušali najti zaklade, a tudi njihov poskus je končal z neuspehom.

Vendar odgovorice vkljub tem neuspehom niso potihnile in prepričanje o zakladih je ostalo in se uporno širilo. Profesor Steleckij pa je izjavil, da ne išče ne zlata ne dragih kamnov, ampak da mu gre v glavnem za zgodovinsko knjižnico Ivana Groznega, katero je njegov oče car Vasilij prejel v dar od nekega carigradskega patrijarha. L. 1565 je poklical Ivan Grozni nemškega duhovnika Wettermanna iz Rige, da bi knjižnico uredil. Wettermann je izjavil, da bi dal vse najdražje, kar ima — tudi svoje dete, — samo če bi mu bilo dovoljeno darovati carjevo knjižnico kakemu nemškemu vseučilišču. Po njegovi izjavi je knjižnica Ivana Groznega obsegala silno dragocene in redke knjige. Med njimi so tudi prvi spisi Ciceronovi, Tacitovi in drugih redkih avtorjev. Ruski zgodovinar Saveljin predpostavlja, da je knjižnica zgorela ob priliki velikega požara v Moskvi l. 1571. Temu naproti pa upa profesor Steleckij, da je knjižnica ohranjena v podzemlju Kremla in da se mu bo posrečilo, da jo odkrije. Ruski kulturni svet z veliko napetostjo pričakuje izid njegovih raziskovanj.

Potomci nekdanj mogočne armade

PLEME, KI IMA SVOJE POREKLO V UBEŽNIKIH IZ NEKDANJE ARMADE
KRALJA ALEKSANDRA VELIKEGA.

Sredi v indijskih džunglah živi plemo, ki se po svoji zunanosti, življenjskih običajih in naziranjih močno razlikuje od številnih drugih indijskih plemen. Je to plemo Mariasov. Pripadniki tega plemena imajo svetlejša lase, so vitke in močne postave in njihova obleka je popolnoma drugačna od tega, kar se običajno vidi v Indiji. Mariasi so bili že od nekdanj sprotniki sklepanja zakonov v otroški dobi, kar je sedaj prepovedala tudi angleška vlada, in celo način, kako gradijo svoja bivališča, priča o tem, da izvirajo iz naroda, ki je živel nekoč v mestih.

Za proučevanje tega plemena si je pridobil posebnih zaslug zlasti ruski učenjak dr. Jaroslavov, ki je objavil ravno pred kratkim izredno zanimivo študijo o tem plemenu, ki je vzbudila veliko pozornost v vsem znanstvenem svetu in to tembolj, ker je postavil dr. Jaroslavov čisto novo teorijo o poreklu tega plemena.

Dr. Jaroslavov namreč pravi: Ko je Aleksander Veliki s svojimi Macedonci podjarmil perzijsko državo, je silil njegov osvajajoči duh dalje proti vzhodu, skozi ozemlje Afganistana in Belučištana in skrivnostno deželo ob reki Indus. Prodiral je vedno globlje v to ogromno državo. Njegovim vojakom se je zdelo, kakor da svet nima nobenega konca in da jih bo njihov mogočni kralj peljal tako daleč, da sploh nikdar več ne bodo videli svoje domovine. Najprej so protestirali proti neprestanemu prodiranju, končno pa sploh niso hoteli dalje. Kralj se je peljal potem z delom svojih čet z ladjami po Indusu proti njegovemu izlivu, dva oddelka pa sta prodirala ob obrežju.

Aleksander Veliki je bil kot vojskovodja sicer znan po svoji dobrotnosti napram vojakom, s katerimi je rad delil vse veselje in gorje, neizprosno pa je bil proti upornikom. To je bilo upornikom tudi dobro znano in vedeli so, kaj jih čaka, ako pridejo njegovim zvestim vojščakom v roke. Ker so Aleksandrove vojake pri njihovem prodiranju neprestano napadala razna indijska plemena in je vrh tega disciplina že znatno popustila, so mnogi oddelki zaostali in se končno za stalno naselili v raznih pokrajinah. To so bili Alek-

sandrovi ubežniki ali vojaški dezertjerji, kakor jih dandanes imenujemo.

In ruski učenjak dr. Jaroslavov je trdno prepričan, da so Mariasi potomci nekdanjih ubežnikov iz armade mogočnega kralja Aleksandra. Še dandanes ohranjeni običaji Mariasov dejanski spominjajo na nekdanje šege Makedoncev in Egipčanov. Armada kralja Aleksandra je bila namreč v znatnem delu sestavljena tudi iz egipčanskih vojakov.

Najstarejša Švedinja

V Stockholmu je umrla mati švedskega ministrskega predsednika Lindmana, gospa Ebba Lindman, stara 102 leti. Sicer pa tako visoka starost za Švede ni nič nenavadnega. V družbah najdeš zelo čisto prav krepke dame, stare 80—90 let. Pokojna gospa Lindman se je lahki celo še udeležila zborniških volitev, čeprav so jo morali nesti na volišče. Ta prizor so obenem filmali, kar se stari dami v njeni mladosti gotovo ni nikdar niti sanjalo. Gospa Lindman je bila zlasti glasbeno zelo naobrazena in je vedno z navdušenjem pripovedovala o slavni pevki Jenny Lind, ki je pred 60 leti s svojim glasom očarala ves svet. Pokojnici je do njene smrti stregla njena najstarejša hčerka, ki ima tudi že čez 8 križev na svojem hrbtu.

Prva aretacija v zraku

Po poročilih iz Newyorka, kjer je močno razvita tudi civilna aviacija, je ameriška zračna policija izvršila te dni prvo aretacijo v zraku. Redarstvo je namreč že dalj časa opazovalo, da mladi pilot Jack Folkner prevaža z letalom potnike, ne da bi imel za to potrebno dovoljenje. Ko se je nekega dne zopet dvignil v zrak z mnogoštevilnimi potniki, ga je pričelo policijsko letalo takoj zasledovati. Prišlo je do divjega lova v zraku, dokler ni policijski aeroplan končno prisilil Folknerja, da je pristal, nakar je bil pilot takoj aretiran, njegov aparat pa zaplenjen.

Zadnje besede velikih ljudi pred smrtjo

Zgodovinarji vestno zbirajo vzklike velikih in slavnih mož neposredno pred smrtjo. Ne more se za vse trditi, da so avtentični, za nekatere se pa ve pozitivno, in tvorijo ti izreki moralno oporoko dotičnih velikanov. Znana je izjava velikega francoskega revolucionarja in tribuna Dantona pred smrtjo pod giljotino, ko je zaklical krvniku: »Pokaži mojo glavo narodu, saj to zasluži.« — Nemški pesnik Goethe je umrl, kakor Petrarca, v naslonjaču. V zadnjih trenutkih se je razgovarjal z nečakinjo Ottilijo, in često je ponavljal: Poglejte lepo žensko glavo, črne lase, divno polt! Njegove zadnje besede pa so sloveče: »Mehr Licht!« (Več luči!) — Italijanski pesnik Leopardi je tudi tik pred smrtjo iskal več luči, ko je vzkliknil: »Vedno manj vidim, odprite okno, dajte, da vidim svetlobo!« — »Spa-ti! Končno poidem spat!« je dejal francoski pesnik Alfred de Musset zvečer 1. apr. 1856, ki je bil zadnji večer njegovega življenja. — Sloviti državnik Cavour je izustil tik pred smrtjo: »Italija je gotova, stvar gre dobro!« — Avtor »Florentinskega slavnatega klobuka«, Evgen Labiche, je ravno izgubil svojo ženo, ki mu je umrla, ko je izvedel, da mu umira oče. Pohitel je k njegovi postelji in — še bolj v mislih na ženo nego na očeta — je dejal umirajočemu očetu: »Oče, dragi oče, ker jo boš skoro videl, reci ji, da jo še vedno ljubim!« Oče pa mu je odgovoril: »Ali ne bi raje ti izvršil te naloge?« in je izdihnil. — Letos umrl vojvoda Stepa Stepanovič je tik pred pragom večnosti v smrtni borbi zaklical kot zadnje svoje besede: »Jurij, napred!« In tako bi lahko zbrali še na stotine takih zanimivih zadnjih vzklikov umirajočih velikih mož.

Španska „kraljica lepote“ pobegnila od svojega moža

Za kraljico lepote na Španskem je bila preteklo leto izvoljena slavna španska igralka Carmencita. Kmalu nato se je nesmrtno zaljubil v njo plemič Carlos Diaz, o čegar bogastvu je razširjena med narodom cela vrsta pravljic. Carlos je slovel vsekakor kot najboljša ženičbena partija na Španskem, vendar o ženitvi ni hotel niti slišati, dokler se ni zaljubil v krasotico Carmencito. In tudi to je hotel z bogatimi darovi pridobiti samo za to, da bi mu bila le — prijateljica. Toda krasotica je odklanjala vse njegove darove, češ da bi pač bila pripravljena, da postane njegova žena, nikakor pa ne samo ljubice. Carlos si je izprosil tridnevni pomslek. Med tem pa je moral ona odpotovati na gostovanje v Kalkuto v Indiji. Ko je Carlos zvedel za to, je storil vse, da bi jo pregovoril, da se vrne v Madrid, češ da se hoče takoj z njo poročiti. Ponudil je tudi njenemu manažerju bogato odškodnino za prekinjenje njenega potovanja.

Lepo Carmencito je njegova ljubezen tako ganila, da se je res vrnila na Špansko. Usoda pa je hotela, da se je v Indiji seznanila z indijskim prorokom Ghandijem, ki je izvršil nanjo velik vpliv v duševnem smislu. Na Špansko se je sicer res vrnila in se tudi poročila v Carlosom, vendar je ostal vtis, ki ga je izvršil nanjo Ghandi, neizbrisni. Lepe noči je namreč nenadoma izginila brez sledu. Vsa moževa poizvedovanja so ostala brez uspeha. Šele čez 14 dni je dobil Carlos pismo od svoje žene, da potuje zopet v Indijo, da živi tamkaj strogo po Ghandijevih naukih.

Molčeči mož

Neka Angležinja je vložila proti možu tožbo za ločitev zakona, češ da že več kot dve leti ni izpregovoril z njo niti besede. V svoji tožbi navaja, da je še nikdar ni poklical po njenem priimku, nikdar peljal v nobeno družbo in se sploh obnašal, kakor da bi bil gluhonem. Kadar je prišel domov, se je vsedel takoj za mizo, ne da bi izpregovoril kako besedo. Pokosil in povečerjal je vedno, ne da bi želel svoji ženi vsaj — dober tek. Lahko se pač reče, da tak zakon seveda ni prav nobeno veselje. Sodniki so zato tudi ugodili njeni želji in privolili v ločitev zakona. Čudno pa je vsekakor, da se v sedanjih dobi, ko je vse tako gostobesedno, še dobe tako molčeči ljudje.

Sport

Ustanovni občni zbor zimsko-sportne podzveze v Mariboru

Včeraj se je vršil ustanovni občni zbor mariborske zimsko-sportne podzveze. Navzoči so bili vsi delegati zimskih sportnih klubov v bivši mariborski oblasti in mnogo sportnikov. Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. dr. Orožen, ki je v svojem govoru naglašal pomen in korist podsaveza v bivši mariborski oblasti. Pravila se v smislu debata občnega zbora vrnejo upravnemu odboru v izpopolnitev. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji upravni odbor: Predsednik: g. dr. Orožen (SPD Maribor-Ruše); podpredsed. g. Golubovič (ISSK Maribor); tajnik g. Parma (SPD Maribor); blagajnik g. Vetrih (SPD Maribor); tehnični referenti: za smučanje g. ing. Koudelka (SK Železničar), drsanje gosp. Barlovič (SK Rapid), sankanje g. Voglar (Maribor); odborniki gg.: Roglič (ISSK Maribor), inž. Rungaldier (SPD Maribor) ing. Eylert (SK Rapid), Raufer (SK Železničar), Kopinšek (SPD Celje-Ojstrica), dr. Müller (SPD Konjice), Sakotnik (SK Ptuj); Jordanič (SPD Prevalje), Kvac (SPD Slovenjgradec); Svet (SPD Šoštanj); Ule (SPD Mežica-Črna). — Nadzorni odbor: gg. dr. Stamol (ISSK Maribor in Kodella (SPD Celje). — Razsodišče: gg. dr. Senior (SPD Maribor), dr. Stor (ISSK Maribor), dr. Brandstetter (SK Rapid); namestniki: gg. dr. Škapin (SPD Maribor), dr. Bergoč (SPD Maribor), inž. Wolf (SK Železničar). Za delegata pri upravnem odboru saveza je bil delegiran g. Golubovič (ISSK Maribor), pri tehniškem odboru saveza g. ing. Rungaldier (SK Rapid).

Sportniki se poklonijo kralju.

Jugoslovenski nogometni savez je na svoji seji dne 9. t. m. sklenil, da organizira v zvezi s proslavo 10letnice obstoja nogometnega saveza, ki se bo vršila pod kraljevim pokroviteljstvom, poklonstveno sportno manifestacijo. Meseca januarja se bodo sportniki iz cele države poklonili vladarju. Savezni organi (podsavezi, zbor nogometnih sodnikov) in celokupno članstvo (klubi) Jug. nogometnega saveza se pozivajo, da se priključijo sportni poklonitveni deputaciji. Podsavezi naj določijo po 3, vsak klub pa po enega delegata. Klubi naj takoj javijo imena sportnikov, ki hočejo sodelovati pri deputaciji.

II. Akademske mednarodne zimske tekme v Davosu.

Mednarodna dijaška zveza priredi od 4.—12. januarja 1930 svojo II. zimsko olimpijado s sledečim programom: 1. Tekmovanje na smučeh; 2. hockey na ledu; 3. drsanje; 4. Bobsleigh. Število udeležbe na teh tekmovanjih je neomejeno. Vsaka univerza lahko prijavi poljubno število tekmovalcev. Akademiki dobijo vse potrebne informacije pri sportnem odboru Saveza jugoslov. akademikov v Ljubljani, ki je storil vse potrebno, da bo Jugoslavija dostojno zastopana na teh pomembnih tekmah. Sporazumno z Jugoslovenskim zimskosportnim savezom bo sestavljena naša reprezentanca, ki bo nastopila v tekmovanjih na smučeh in v drsanju. Vendar pa zavisi odhod naših reprezentantov od podpor naše javnosti in državnih oblasti.

Boj za župnika

V italijanski vasi Amazoni je prišlo med pristašinami od škofa prestavljenega župnika in prijateljicami njegovega naslednika do pravcate bitke. Ko je prišel novi župnik, mu je skupina žensk preprečila vstop v cerkev. Kmalu nato pa so se pojavile njegove pristašnje in med obema taboroma je prišlo po kratkem prerekanju do krvavega spopada, v katerega so posegli končno še moški. Med tem pa je prišel močen oddelek orožnikov, ki je hovejite ženske kmalu razgnal na vse strani, najbolj divje pa so bile aretirane in izročene sodišču. Ko je bil mir vzpostavljen, je odšel novi župnik pod zaščito policije v cerkev, da čita svojo prvo mašo.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 239

Leonora bi bila najrajša kriknila: Nadaljujte, nadaljujte!

Toda sama je bila vsa otrpla in onemogla; edino, kar je še živelo v njej, je bilo čustvo groze in ogorčenja.

»Ječanje,« je nadaljeval Dandolo, »ki sem ga začul na svoji levici, je prihajalo iz sosednje sobe. Okamenel sem. Presunilo me je vprašanje, kakšna strašna skrivnost se pač godi v tej palači. Nisem si pa upal stopiti niti k temu neznanu, ki se je brezdvoma boril s smrtjo, niti skozi vrata, ki mi jih je pokazal lakaj... Ne morem ti povedati, s kakšno opreznostjo se mi jih je posrečilo odpreti do skrajnosti. Vem samo to, da se mi je naposled posrečilo odpreti ta vrata na ozko, čisto ozko špranjo... Pred njimi je bila zavesa, ki mi je zapirala pogled v notranjost prostora. Odrinil sem jo toliko, da sem mogel pogledati na ono stran, in sem videl, da sede okrog mize dva moška in ena ženska. Ženska je bila kurtizana Imperija; moška sta bila Altieri in Bembo... tisti, ki je postal kasneje škof in kardinal... In zdaj, Leonora, poslušaj, kaj je govorila ta trojica!

Stvar je preprosta je dejal Bembo. Tu je napisana ovadba; milostni je treba samo podpisati, jaz pa prevzamem, da jo spravim v prave roke. Sam jo ponesem v skrinjo za ovadbe...

Da, da, je povzel Altieri z vročim glasom. Bembo, tvoja misel je čudovita... Da, morilec je... on!... Obtožen bo on!... In obsojen bo on!...

Ali, je dejala Imperija hladnokrvno, pocali me bodo pred desetorico?...

To še ni tako gotovo, je vzkliknil Altieri. Sicer pa... stvar bo moja briga. Ne bodo vas klicali... podpišite brez strahu...

To bi bilo napačno, se je oglasil Bembo. Narobe, treba je, da gre milostna sama pred svet desetorice. Treba je pričevanja, ki uniči tega človeka za vselej.

Dandolo je zopet premolknil; težko je zasopel in si otrli znoj, ki mu je curljal raz čela.

Bilo mu je, kakor da sam še enkrat prisostvuje prizoru, ki ga je popisoval.

Leonora je molčala in slutila strašno resnico...

Dandolo je nadaljeval:

»Ko je Bembo izrekel te svoje besede z odločnim, skoraj zapovedujočim glasom, se je nekaj uprl v kurtizani.

Vzkliknila je:

In, če jaz ne maram! Če nočem iti pričevat?

Videl sem, kako Altieri gnevno stiska svoje bado.

Toda Bembo mu je odkimal, češ, da naj miruje, in velel z zlovesčim glasom:

V tem slučaju milostna, sva midva primorana, da nastopiva kot prič.

In midva bi povedala resnico... ne pozabite, milostna, da krvnik mora dobiti svojo glavo... Vašo glavo ali njegovo... izberite!

Obenem je pomolil kurtizani pero.

Še zdaj mi je ta ženska pred očmi.

Bila je blede kakor mrljč; in šele takrat sem zapazil, da je njena desnica in del roke rdeč, kakor od sveže krvi.

Vzela je pero in podpisala.

Razumel sem, da pomeni ta dogovor obsodbo kakega nesrečnega, toda niti od daleč mi ni prišlo na um, da bi slutil vso strašno resnico!

Videl sem, kako je Bembo hlastno spravil podpisano ovadbo.

Vedel sem dovolj; v mislih sem si izpopolnil vso tragedijo. Imperija je bila umorila nekoga, in zdaj so hoteli ovaditi drugega kot krivca! Previdno sem se umaknil, dočim so Bembo, Altieri in Imperija polglasno nadaljevali svoj pomenek. Preostaja mi še, da ti povem najstrašnejše.

In Dandolo, ki je izgovoril te besede z dušičim se glasom, je zopet umolknil, kakor da mu je v resnici zmanjkalo moči, da pove ostalo.

Leonora ni rekla besedice.

Predobro je vedela, kaj je tisto, kar gre očetu tako težko z jezika.

Minilo je par tlesninskih minut; oči očeta in hčere so izbegavale drug drugega.

Naposled je povzel Dandolo z zamolklim glasom:

»Vedel sem dovolj... umaknil sem se... prišel do srede salona... Ta hip začujem iznova prejšnje ječanje... Ta glas! Kdo je bil človek, ki je umiral tam, par korakov od mene? To sem hotel izvedeti za vsako ceno, pa makar če me slišijo in me zalotijo ter zabodejo tudi mene. Brez obotavljanja, brez opreznosti, kakor blazen od groze, sem se obrnil na levo in odprl vrata, ki so bila tam; stopil sem na temen hodnik, in na koncu hodnika so bila vrata. Izza njih je prihajalo tisto ječanje. Odrinil sem vrata in stopil v sobo, ki je bila jasno razsvetljena. Na nasprotni steni je visela slika, ki sem jo zagledal takoj v prvem hipu; in tista slika. Leonora, je bila tale! Na tleh pa, v mlaki krvi, je hropl človek v smrtnem boju. Sklonil sem se in spoznal Davila!... Prijel sem ga za roko; odprl je oči...«

»Davila, ali me slišite?«

»Da,« je dahnil s težavo.

»Kdo vas je zabodel?«

»Ona!«

»Imperija?«

»Da!... Umrli bom.«

»Poslušajte, Davila... ali veste, kaj se snuje tam, v drugi sobi? Ali me slišite?«

»Govorite!«

»Čujte: menijo se, da bi ovadili kot vašega morilca nekoga drugega, ki je nedolžen.«

»Oh!«

»Slišal sem vse.«

»Koga?«

»Ne vem!«

»Oh!...« je zahropel Davila, »to se ne bo zgodilo. Jaz pojdem... pojdem k Desetorici.«

»Dobro!... Ali morem storiti v tem trenutku kaj za vas?«

»Ne...«

»Obvestil bom vaše ljudi.«

»Ne! Ne!«

»Zakaj ne?«

»Zato, ker bi si ona... mislila... in bi me ubila do kraja... idite... idite...«

»Z Bogom, Davila.«

»Z Bogom... Idite... brž!«

Vstal sem in zbežal kakor norec. Komaj da sem imel toliko prisotnosti duha, da sem si zakril obraz, ko sem šel mimo sluge; spremil me je do vrat, in uro kasneje sem bil doma... Drugi dan...

»Drugi dan, oče,« je izpregovorila Leonora z bridkim glasom, »je prišla Imperija pričat, da je Roland umoril Davila!«

»Toda Davila! Davila! Ali njega ni bilo?«

»Prišel je!«

»A ni govoril?«

»Hotel je govoriti; a smrt mu je zaprla usta.«

Sledila je minuta težkega, turobnega molčanja. Nato je Leonora vstala.

Počasi je stopila k sliki.

»O Roland,« je izpregovorila z bridko svečanostjo, »zakaj je čakal moj oče toliko časa, da moram šele zdaj izvedeti vso strašno resnico?«

»Leonora! Leonora!« je vzkliknil Dandolo. »Ali nisi bila že dovolj nesrečna? Ali sem ti hotel nakopati še to muko! Še danes sem ti razodel to skrivnost samo zato, ker mi pravi slutnja, da se bova ločila na veke!«

»Oh, Roland,« je nadaljevala Leonora, »da sem jaz vedela! Že zdavnaj bi bil maščevan... Toda bodi miren, ti ljubi dragi moj, osveta ne bo izostala! Mož, čigar ime nosim, bo poginil od te roke, ki jo iztegam k tebi v znamenje svečane prisega!«

To rekši, se je vrnila Leonora na svoje mesto.

»Hči!« je zamrmral Dandolo.

Leonora si je zakrila oči z obema rokama.

»Leonora!« je ponovil oče.

Pokimala je, češ, da ga poslušaj.

»Poslušaj mojo prošnjo, dete... Ali nočeš pobegniti iz tega prokletega mesta, kjer živiš med samimi krvavimi strahovi?«

»Nikdar, oče!« je odgovorila ona zamolko.

»Kleče te prosim... Daj... pojdiva skupaj... beživa...«

(Nadaljevanje sledi!)

Mali oglasi, tiskanje posredništvu in oglasne namene oblikovani; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5

Mali oglasi

Ženitve, dopisovanje in oglasni trgovskega ali reklamnega značaja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10

Stavbene parcele

se prodajo. Vprašati: Vrtna ulica št. 8, Klubička. 3178

Sobo srednje velikosti,

I. nadstropje, novo slikano, električna luč, oddam eni osebi prazno ali opremljeno. Stritarjeva ulica 5. — 3180

Vulkanizacija

avtogumija, galoš in snežnih čevljev sprejema Franc Terbut, Glavni trg 4. 3213

Nepremočljive golzerje

dobite poceni v »Brzopodplati«, Tattenbachova ulica 14. 3091

Profesor

daje instrukcije iz matematike, francoskega in nemškega jezika. Naslov v upravi lista. 3230

Tri- in dvosobno solčno stanovanje

v novi stavbi oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 3228

Vse vrste pletenin, po meri,

ženske obleke, ruske puloverje, veste za otroke in odrasle ter vsa popravila v to stroko spadajoča, izvršuje strojna pletarna: Javornik, Vojašniška 2, Maribor. 3134

Snežne čevlje,

vulkanizira najceneje in najhitreje »Brzopodplata«, Tattenbachova ul. 14. 3092

Halo!

Slovenske gramofonske plošče prispele. Reflektanti javite se na upravo »Večernika« s polnim imenom pod »Slov. plošče«. 3224

Sobo- in črkoslikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2281

Dr. Schaefer-jevi epilepsani 3001
proti božjasti, kričem in omotici so se skozi dobo 15 let najbolje obnesli. Dnevno nova priznanja. Podrobnejša navodila in razpošiljanje izvršuje lekarna sv. Stefana Mr. M. Fister, Osijek III.

Božična darila

za gospode pri

Elite

Jurčičeva ul. 9, nasproti veletrgovine V. Welx.
Specijal. modna trgovina za gospode.

Novo!

Novo!

Dr. Škerlj:

Menični in čekovni zakon

Broširan izvod velja 100 Din,
vezan v platno 116 Din, po
pošti 3 Din več. Naroča se v

Tiskovni zadrugi v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 13

3011

Ze kroz 20 let!

prodaja najboljši češko in angleško sukno za obleke in plašče, volneno blago, platno, šifon, flanel, odeje, preproge, perje in puh itd. Najnižje cene, točna postrežba! Blagovolite se prepričati!

I. N. Šoštarič

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka i. t. d. od tvrdke »Patria«. Zagreb.

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV.

Na debelo!

Izdaja Konzorci »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.